

Institut za ustavno pravo
Poljanski nasip 2
1000 Ljubljana
www.ustava.si

Spoštovani,

na nas ste se obrnili s prošnjo za razlago določb statuta DeSUS – demokratične stranke upokojencev Slovenije v delu, ki se nanaša na imenovanja, volitve in razrešitve individualnih in kolektivnih organov stranke. Konkretno vas zanimajo odgovor na vprašanja “Kateri organ je pristojen za volitve oziroma razrešitev predsednika stranke? Kako pravilno izpeljati postopke volitev oziroma razrešitev?”

Zadnja verzija Statuta DeSUS je bila sprejeta 18. januarja 2020 na 11. Kongresu stranke DeSUS.¹ V povezavi z veljavno zakonodajo lahko ugotovimo, da Zakon o političnih strankah (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 103/07, 99/13 in 46/14) v 19. členu določa, da ima stranka statut in program. Statut stranke mora med ostalim določiti tudi notranjo oziroma teritorialno organiziranost stranke ter mandatno dobo članov organov stranke (2. in 9. tč. drugega odstavka 19. člena). Statut ima tako tudi DeSUS - Demokratična stranka upokojencev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: statut), ki med organi stranke na državni ravni organiziranosti določa tudi predsednika stranke kot organ stranke.

Po prvem odstavku 11. člena statuta '**mandat** organom stranke, delovnih teles, organom teritorialnih in pokrajinskih organizacij ter njihovim članom **traja 4 leta, oziroma do predčasno sklicanega volilno programskega kongresa stranke**, oz. konference ali skupščine teritorialne ali pokrajinske organizacije. Po izteku mandata so člani organov lahko ponovno izvoljeni'. Po drugem odstavku istega člena v primeru, 'če predsednik stranke, predsednik organa teritorialne ali pokrajinske organizacije na sklicanem volilno programskem kongresu oz. konferenci ali skupščini po prvem odstavku tega člena ni izvoljen, najvišji organ odloči, da z delom do novih volitev nadaljuje dosedanji predsednik kot vršilec dolžnosti ali kot vršilca dolžnosti imenuje drugo osebo. Nove volitve morajo biti sklicane **najkasneje v roku 180 dni**'.

Najvišji organ stranke je kongres, ki praviloma zaseda vsaka štiri leta. Kongres se lahko skliče tudi predčasno, če to zahtevajo aktualna družbenopolitična ali socialna vprašanja v državi, nujne odločitve o programskih ciljih in nalogah ter potrebe ali razmere v stranki (prvi odstavek 12. člena). Po drugem odstavku 12. člena statuta Kongres stranke skliče **predsednik** (po 17. členu statuta seje Sveta stranke sklicuje in vodi predsednik [redacted] v njegovi odsotnosti pa namestnik predsednika [redacted] z vsemi pristojnostmi predsednika) **na podlagi sklepa Sveta stranke ali na zahtevo najmanj ene tretjine pokrajinskih organizacij**.

---

¹ Dostopno na <https://desus.si/wp-content/uploads/2017/02/STATUT-STRANKE-DeSUS.pdf>.

Po prvi alineji prvega odstavka 16. člena je član Sveta na podlagi funkcije tudi predsednik stranke. S sklepom o sklicu kongresa morajo biti seznanjene vse teritorialne organizacije **najmanj 30 dni pred dnevom zasedanja**. Izvršni odbor stranke pa mora najmanj 14 dni pred začetkom zasedanja poslati teritorialnim organizacijam gradivo, razdeljeno po posameznih točkah dnevnega reda. Gradivo prejmejo tudi vsi delegati in povabljeni gostje kongresa.

Sklic kongresa je potreben, ker po 13. členu statuta Kongres stranke med drugim tudi voli in razrešuje kolektivne in individualne organe stranke (razen generalnega sekretarja). Po 6. alineji četrtega odstavka 16. člena v primeru, ko 'predsedniku stranke iz kakršnega koli vzroka preneha mandat, v času manj kot enega leta do rednega kongresa, preide njegova funkcija na enega izmed podpredsednikov stranke, ki ga s tajnim glasovanjem izvoli Svet stranke. Mandat tako izvoljenemu predsedniku stranke traja do kongresa'. Glede na določbo prvega odstavka 11. člena statuta predsedniku stranke preneha mandat z začetkom sklicanega izrednega, tj. predčasno sklicanega volilnega kongresa s strani sveta stranke, pri čemer je vodenje stranke odvisno od datuma preteklega, zadnjega kongresa stranke. Le-ta, 11. Kongres DeSUS, je potekal 18. januarja 2020; to pomeni, da je naslednji redni kongres stranke oddaljen več kot eno leto (ki praviloma zaseda vsaka štiri leta, naslednji bo torej predvidoma v začetku leta 2024), s tem pa glede na omenjeno alinejo iz 16. člena statuta - **funkcija predsednika stranke ne more preiti na enega izmed podpredsednikov stranke v času do rednega kongresa, pač pa funkcijo do predčasno sklicanega kongresa stranke, obdrži dosedanji predsednik stranke**.

Do začetka predčasnega volilnega kongresa stranke ima mandat tako dosedanji predsednik stranke. Kongres mu lahko ali i) potrdi njegov (nov) mandat, ii) dosedanji predsednik ob neizvolitvi nadaljuje z delom do novih volitev kot vršilec dolžnosti, ali iii) se kot vršilca dolžnosti imenuje drugo osebo. S sklepom o sklicu kongresa morajo biti seznanjene vse teritorialne organizacije najmanj 30 dni pred dnevom zasedanja, medtem ko bi moral biti – v primeru neizvolitve predsednika – ponovni kongres glede na drugi odstavek 11. člena statuta, biti sklican najkasneje 180 dni od dneva poteka prejšnjega kongresa.

Glede na podano ugotovitev, jo je treba pojasniti tudi glede na vsebino alineje 16, četrtega odstavka 16. člena: ta določa, da Svet stranke 'v obdobju med kongresoma lahko, na podlagi politične ocene delovanja in ravnanja ali izrečene osebne želje posameznikov, sklepa o razrešitvah in imenovanju članov organov stranke oz. nosilcev individualnih funkcij'. Iz tega bi se dalo (napačno) razumeti, da lahko svet stranke v obdobju med kongresoma razreši predsednika stranke.

Kongres stranke je namreč tisti, ki voli in razrešuje kolektivne in individualne organe stranke (razen generalnega sekretarja); volitve in imenovanja organov stranke so tako v pristojnosti kongresa, kot višjega organa od sveta oz. najvišjega organa stranke. Če bi uporabili citiran del (alineja 16, četrtega odstavka 16. člena), bi to pomenilo, da bi svet stranke lahko v obdobju med kongresoma bolj ali manj *poljubno* (ker statut ne določa jasnih razlogov oziroma kriterijev za razrešitev, razen presplošne "politične ocene delovanja") razreševal člane organov oz. nosilca individualnih funkcij. To bi bilo mogoče dopustno, če bi bilo to jasno zapisano v statutu; v odsotnosti jasnih razlogov, pa je ta alineja tudi v nasprotju z načelom jasnosti in določnosti predpisov, tj. načelom pravne države in temeljnim pravilom prevlade posebnega pravila (istega ranga) nad splošnim (*lex specialis derogat legi generali*); prvi odstavek 11. člena namreč jasno določa, da mandat organom stranke ter njihovim članom traja 4 leta, oziroma *do predčasno sklicanega volilno programskega kongresa* stranke (oz. konference ali skupščine teritorialne ali pokrajinske organizacije – odvisno od tega, kjer je bil član izvoljen na določeno funkcijo; za predsednika stranke je to kongres). Ustaljen način interpretacije posameznih odstavkov,

alinej/točk je, da je treba nižje brati/razumeti/reflektirati/razumeti čez zgornje (npr. drugi odstavek čez prvega in tako tudi v danem primeru omenjeno 16. alinejo čez višjo, šesto alinejo četrtega odstavka 16. člena statuta).

Omeniti je treba tudi, da je 16. alineja 19. člena, po kateri je izvršni odbor stranke tisti, ki 'odloča o razrešitvi in izključitvi posameznega člana organa DeSUS', v nasprotju z omenjeno 16. alinejo četrtega odstavka 16. člena, kjer pa je svet stranke tisti, ki 'v obdobju med kongresoma lahko, na podlagi politične ocene delovanja in ravnanja ali izrečene osebne želje posameznikov, sklepa o razrešitvah in imenovanju članov organov stranke oz. nosilcev individualnih funkcij'. Po statutu stranke tako lahko tako izvršni odbor kot tudi svet stranke razrešita posameznega člana organa stranke, kar je v nasprotju ne le z načelom jasnosti predpisov, pač pa predvsem s postopkom imenovanja tega člana s strani pristojnega organa stranke.

Če bi lahko razreševal predsednika stranke neposredno svet stranke, postane določba o možnosti predčasno sklicanega volilnega kongresa stranke (prvi odstavek 11. člena) odvečna, kjub njenem jasnem zapisu. Podobno velja tudi za določbo iz 16. člena, po kateri svet stranke 'predlaga kandidatne liste za kolektivne in individualne organe stranke, ki jih voli kongres'. Po ustaljeni sodni praksi pomeni razrešitev zrcalno sliko imenovanja: 'pravica predlagati razrešitev pomeni korelativ pravice predlagati izvolitev oziroma imenovanje. Omenjena opustitev pomeni postopkovno kršitev, ki je hkrati tudi v neskladju s pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave' (Ustavno sodišče Republike Slovenije, Up-600/04-26 z dne 23. 3. 2006). V prihodnje bi kazalo to alinejo bolj jasno zapisati z navedbo razlogov za razrešitev in postopkom razrešitve (z vsebino kot je sedaj, je ta alineja neproblematična le v delu, kjer gre za razrešitev zaradi izražene osebne želje), saj ni dovolj jasna in določna. Poleg tega ni navedena možnost pravnega varstva ob razrešitvi, če bi predsednika stranke razrešil svet stranke, ne pa kongres, kjer je bil imenovan. Zadnja alineja četrtega odstavka 16. člena namreč določa, da je zopet svet stranke tisti, ki 'odloča kot pritožbeni organ o ukrepih organov in organizacij stranke o kršitvah pravic in dolžnosti članov'. Svet tako ne more biti hkrati organ, ki bi nekoga razrešil (četudi posameznika kot individualnega organa stranke, ki še vedno ostaja član stranke) in bi hkrati nudil možnost pravnega varstva zoper razrešitev.

Skladno s statutom je torej moč ugotoviti, da svet stranke lahko skliče izredni volilni kongres, kjer se obravnava predlog razrešitve predsednika, izvršni odbor pošlje gradiva za kongres, člani kongresa pa potem odločajo o razrešitvi. Možen bi bil tudi drugačen način razrešitve predsednika stranke, pod pogojem, da bi bila ta možnost sprejeta, zapisana in jasno določena v statutu stranke. Brez sprememb statuta je moč pravno dopustno razlagati 16. alinejo četrtega odstavka 16. člena tako, da »sklepanje« sveta o razrešitvi in imenovanju predsednika stranke, pomeni le predhodno fazo imenovanja in razrešitve v smislu »podajanja« predloga za imenovanje/razrešitev kongresu stranke, tistega, kar mu omogoča statut stranke.

S spoštovanjem,

Izr. prof. dr. Mirko Pečarič, l.r.

V Ljubljani, 14. 8. 2020